

Rautjärven kunnan
Työllisyys- ja yrittäjyysohjelma

Kh 24.6.2024 § 115

Kv 16.9.2024.2024 § 25

Sisällys

Työllisyys- ja yrittäjyysohjelman taustaa	3
Etelä-Karjalan kauppakamarin ja yrittäjien elinvoimaohjelma	3
Maakunnallinen työllisyysohjelma	3
Kuntastrategia	3
Rautjärvi toimintaympäristönä yrittäjien näkökulmasta	4
Työllisyyden haasteet	5
Rakennetyöttömyys.....	5
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	5
Tavoitteet TE-uudistukselle	5
Yrityspalvelut – tavoitteena maakunnallinen ekosysteemi.....	7

Työllisyys- ja yrittäjyysohjelman taustaa

Etelä-Karjalan kauppakamarin ja yrittäjien elinvoimaohjelma

Etelä-Karjalan elinkeinostrategian 2024 ”Odotetaanko vai tehdäänkö” -kärjet ovat:

Viestintä: Itsestä ja tekemisestä enemmän äänen pitäminen uudella tarinalla

Vihreä siirtymä haltuun: Investointeja, riskinottoa ja kilpailuetua

Koulutuksesta ja osaamisesta aito kilpailuvaltti: Taklataan työvoimapula

Yrittäjyyden vahvistaminen: Yritysmönteisyys läpi rakenteiden

Saimaa, Saimaa, Saimaa: ”Iloista lomaa ja asumista Etelä-Karjalassa”

Vetävät väylät: Verkoston saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus

[Etelä-Karjalan elinkeinostrategia 2024 \(etela-karjalankauppakamari.fi\)](https://www.etela-karjalankauppakamari.fi)

Maakunnallinen työllisyysohjelma

Etelä-Karjalan työllisyysohjelman mukaisesti eri tahojen yhteistyöllä ja kehittämisellä tavoitellaan koko maakunnan elinvoiman parantamista, yrittäjyyden lisäämistä ja yritysten kasvun tukemista. Tämä pitää sisällään työllisyyden edistämisen, kasvuhakuisten yritysten palvelutarpeiden ja työvoimatarpeiden kartoituksen ja yhteistyömallin kehittämisen asiakkuuksien hoitamiseksi.

Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista mitataan seuraamalla uusien yritysten lukumääriä, työllisyysastetta, kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten määrää, liikevoittojen kasvua ja palvelutyytyväisyyttä. Nämä maakunnalliset tavoitteet ja toimenpiteet menevät hyvin yksiin Rautjärven kuntastrategian ja tämän työllisyys- ja yrittäjyysohjelman kanssa.

Kuntastrategia

Rautjärven kunnan arvot ovat avoimuus, yhteisöllisyys ja vastuullisuus. Kuntastrategian painopisteet ovat rautjärveläinen identiteetti ja kasvun mahdollistajat, jotka on jaettu neljään eri toimenpiteeseen:

Yrityselämä: Kasvuun tarvitaan lisää kokeilu-, kehitys- ja kasvuhakuisia yrityksiä. Kehitetään kunta-yritystoiminnan keidas. Yrittäjyyttä ajatellaan aivan uusilla tavoilla, joista voivat hyötyä muutkin.

Matkailun potentiaalın hyödyntäminen: Matkailun hyödyt jäävät kuntaan palvelukokonaisuuksia kehittämällä ja kausiyrittäjyyttä edistämällä.

Hyvät tietoliikenneyhteydet sekä saavutettavuus joukkoliikennevälinein: Infrastruktuuriin panostamalla etätöiden tekeminen ja työikäisen väestön muuttaminen paikkakunnalle muuttuvat todellisiksi vaihtoehdoiksi. Toimiva infra mahdollistaa kunnan kasvun osana ympäröivää maailmaa.

3.6.2024

Kulttuuri: Elämä vetää elämää puoleensa. Kunta toimii mahdollistajana, kun Rautjärven kulttuuri- ja tapahtumatarjontaa vahvistetaan yhä merkittävämpänä pitovoimatekijänä.

Strategisena toimenpiteenä Rautjärven kunnan työllisyys- ja yrittäjyysohjelman tavoitteena on tukea tasapainoista kuntataloutta sekä työllisyyttä turvaamalla työpaikkatarjonnan ja työvoiman kohtaamista. Työllisyys- ja yrittäjyysohjelmassa tarkennetaan ja syvennetään kuntastrategian tavoitteita ja toimenpiteitä elinvoiman näkökulmasta.

Ohjelman laatimisessa on hyödynnetty yrittäjien työpajoja, kuntalais- ja yrittäjäkyselyitä ja tilastotietoa.

Rautjärvi toimintaympäristönä yrittäjien näkökulmasta

Yrittäjäkyselyn perusteella on tehty keskeisiä havaintoja Rautjärvestä toimintaympäristönä.

Pienten ja keskisuurten yritysten erilaisuus

Yksi tai kaksi henkilöä työllistävät yritykset ovat palveluyrityksiä, jotka ovat suuntautuneita paikallisille markkinoille, eikä niillä ole omia resursseja laajentaa yritystoimintaa. Pienet yritykset pitävät perustason yrityspalveluita riittävinä ja toivovat kunnan tukea työllistämisen neuvontaan.

Työnantajyritykset saavat merkittävän osan liikevaihdostaan Rautjärven ulkopuolelta ja niillä on kykyä ja halua kehittää liiketoimintaa sekä laajentaa markkinoita. Yrityksillä on tarvetta monipuolisiin yritys- ja rahoituspalveluihin.

Yritys- ja elinkeinopalvelujen käyttö ja tarpeellisuus

Yritys- ja elinkeinopalvelujen käyttö on yritysten tarvetta pienempää. Tämä korostuu työnantajyrityksissä.

Matkailun ja vapaa-ajan asukkaiden osuus liikevaihdosta

Matkailun ja vapaa-ajan asukkaiden merkitys on pientä. Matkailua pidetään kuitenkin potentiaalisena markkinoiden laajentamisen alueena.

Kyky yhteistyöhön ja yhteistyön esteet

Rautjärven yrittäjäympäristöä pidetään yhteistyön näkökulmasta vaikeana. Kuitenkin pääosa yrityksistä tekee yhteistyötä muiden yritysten kanssa.

Yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvoinnista ja osaamisesta halutaan pitää huolta

Työnantajyritykset ovat aktiivisia huolehtimaan työntekijöidensä ja omasta jaksamisestaan ja kehittymisestään. Vain puolet 1-2 henkilön yrityksistä kiinnittää asiaan huomiota.

Osaamisen kehittäminen

Kaikki yrittäjät pitävät tärkeänä ylläpitää omaa ydinosaamista. Työnantajyrityksillä on halua kouluttaa itselleen työvoimaa. Yhteistyöverkostojen avulla myös mikroyrityksillä on mahdollisuus hakea tarvitsemaansa osaamista.

Työllisyyden haasteet

Rakennetyöttömyys

Rautjärven työttömyysaste työvoimasta (1131 henkilöä 4/2024) on ollut jo kauan yksi maakunnan korkeimmista (04/2024 12,5%) ja rakennetyöttömyys on suurta (04/2024 72%). Rakenteellinen työttömyys voidaan karkeasti ymmärtää sellaisena työttömyytenä, joka ei vähene, vaikka samaan aikaan vallitsisi työvoimapula. Neljäsosa rakennetyöttömistä on käynyt vain perusasteen koulutuksen ja puolet toisen asteen, reilu kymmenes on korkeasti koulutettuja.

Suuri osa työttömistä on pitkäaikaistyöttömiä (yli kolmannes) eli 12 kuukautta tai pidempään työttömänä olleita ja kaksi kolmasosaa rautjärveläisistä työttömistä on miehiä. Yli puolet työttömistä on yli 50-vuotiaita, alle 25-vuotiaita sen sijaan noin kymmenesosa. Vammaisia ja pitkäaikaissairaita on noin 10 prosenttia.

Työttömiä on Rautjärvellä monista eri ammattiryhmistä, eniten työttöminä on ohutlevyseppiä, kuorma-auton ja erikoisajoneuvon kuljettajia ja ilman tutkintoa olevia.

Osa rautjärveläisistä pitkäaikaistyöttömistä ei tosiasiallisesti ole työmarkkinoiden käytettävissä mm. sosiaalisin ja terveydellisin perustein, karkeasti arvioiden kolmannes. Kunnan työikäisestä väestöstä työvoiman ulkopuolella noin 300 henkilöä.

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

Rautjärven väestörakenne muuttuu ja ammattitaitoisen työvoiman määrä alenee merkittävästi. Yri-tystoiminnan jatkuminen ja kehittyminen edellyttää ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta. Työvoiman turvaaminen edellyttää 25 henkilön muuttovoittoa vuosittain.

Alan vaihtaminen ja ammattitaidon päivittäminen on haastavaa etäisyyksien ja puutteellisten opiskelutaitojen, kuten digitaitojen, takia. Perustehtäviin on vaikea saada työntekijöiltä toisilla paikkakunnilla asuvista työmatkakustannusten ja matka-ajan takia.

Tavoitteet TE-uudistukselle

Kunnan maksuosuuteen työttömyyskustannuksista voidaan vaikuttaa jatkossa ainoastaan työttömien työllistymisellä palkkatyöhön tai kokopäiväiseen opiskeluun. Kunnan maksuvelvoite alkaa nykyistä aiemmin, joten työttömyyden kesto on vaikuttaminen on jatkossa entistä oleellisempaa.

Rautjärven kunnan erityiset tavoitteet uudistukselle:

- Työllisyyspalvelut ottavat huomioon paikallisen työvoimatarpeen
- Rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyyteen vaikuttavat toimenpiteet
- Kunnan kyky toimia itsenäisesti ja ennakoivasti työntekijöiden ja työnantajien kohtaamisessa
- Ammatillisen osaamisen ja alanvaihdon tukeminen paikallisilla oppimisympäristöillä, esim. Plan B -hanke

Monipuoliset koulutusmahdollisuudet työllisyyden turvaajana

Monipuoliset koulutusmahdollisuudet mahdollistavat riittävän ja osaavan työvoiman saatavuuden. Koulutusta tulee suunnitella ja toteuttaa yhdessä yrittäjien ja työnantajien kanssa.

3.6.2024

Rautjärven lukio ja muu 2. asteen koulutus

Rautjärven kunnassa on oma lukio. Ammatillista toisen asteen koulutusta alueellamme järjestää pääsääntöisesti Imatralla ja Lappeenrannassa toimiva ammattiopisto Sampo. Myös Ruokolahdella sijaitseva kansanopisto STEP –koulutus järjestää joitakin ammatillisia tutkintokoulutuksia sekä täydentävää koulutusta. Perinteisen koulumuotoisen opiskelun rinnalla työvaltaisen koulutuksen, eli oppisopimusten ja koulutusopimusten käyttöä tulee lisätä yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa. Työnantajille tarkoitettuja työpaikkaohjaajan koulutuksia järjestetään myös ja niihin yrittäjiä täytyy kannustaa osallistumaan. Ammatilliseen koulutukseen voivat hakea kaikki perusasteen suorittaneet nuoret ja aikuiset. Monissa ammattiopistoissa on mahdollista suorittaa joitakin tutkintoja tai tutkinnon osia kokonaan verkko-opintoina.

Simpelejärven opisto ja Plan B - kohti uusia mahdollisuuksia

Simpelejärven opisto aloitti Opistosta osaajaksi –hankkeensa kautta yhteistyötä ammattiopisto Samiedun kanssa ammatillisten koulutusten tuomiseksi lähemmäs oppijoita. Tätä kokeilua toivottavasti jatketaan ja laajennetaan Sampon kanssa toteutettavaksi uusien hankkeiden myötä siten, että osa opinnoista voidaan suorittaa kotipaikkakunnalla. Nämä koulutukset on tarkoitettu yleensä alanvaihtajille tai ilman muodollista pätevyyttä oleville aikuisille työssäkäyville. Opetuksesta ja tutkinnoista vastaa kulloinkin ammattiopisto kansalaisopiston ja kunnan tukiessa lähinnä viestinnässä, tilajärjestelyissä ja tutoroinnissa.

Korkeakoulut

Etelä-Karjalassa korkeakoulutuksesta vastaavat ammattikorkeakoulu LAB ja teknillinen yliopisto LUT Lappeenrannan kampuksella. Yhteistyötä oppilaitosten ja kunnan välillä jatketaan ja kehitetään eri muodoissa. Toistaiseksi yhteistyötä on toteutettu pääosin yhteishankkeissa, mutta jatkossa kartoitetaan aiempaa enemmän opiskelijaprojektien toteutusmahdollisuuksia paikallisissa yrityksissä tai Hiitolanjoen kehittämisessä. LABin BusinessMill auttaa osaltaan yritysten ja oppilaitosten välisessä yhteistyössä. Simpelejärven opiston Opistosta osaajaksi –hankkeessa aloitettiin yhteistyö myös avointen korkeakouluopintojen suhteen. Oppilaitoksiin markkinoidaan alueen yrittäjyysmahdollisuuksia esim. Hiitolanjokeen liittyen.

Korkeakouluopintoihin voi hakeutua kuka tahansa toisen asteen opinnot (lukio tai ammatillinen perustutkinto) suorittanut henkilö. Jos opintopaikka ei aukea yhteishaussa, voi tavoitteeseensa pyrkiä myös avoimen opintojen väylän kautta.

Työvoimakoulutukset

TE-palvelut järjestävät ammatillisena työvoimakoulutuksena jatko- tai täydennyskoulutusta sekä perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoja tai tutkinnon osia eri ammattialoilla. Koulutusta on tarjolla Imatralla ja Lappeenrannassa. Koulutuksen järjestäjinä toimivat alueelliset oppilaitokset sekä kansalliset henkilöstö- ja koulutuspalveluita tarjoavat toimijat. Työvoimakoulutukseen hakeudutaan ensisijaisesti verkkohakemuksella. Verkossa täytetty hakemus ohjautuu opiskelijavalinnoista vastaavalle TE-toimistolle.

Työvoimakoulutus on maksutonta koulutusta. Työvoimakoulutuksen aikana opiskelija saa samaa etuutta kuin työttömänä. Ammatillinen työvoimakoulutus on tarkoitettu ensisijaisesti työttömille tai työttömyysuhan alaisille, joiden työt ovat loppumassa. Opiskelijat valitaan hakemusten, haastattelujen ja tarvittaessa soveltuvuuskokeiden perusteella. Lisätietoja järjestettävistä työvoimakoulutuksista löytää Työmarkkinatorin sivulta (tyomarkkinatori.fi).

3.6.2024

Yrittäjäyyskoulutuksia järjestetään pääsääntöisesti osana TE-palveluita. Etelä-Karjalan yrittäjät, KEHY ja goSaimaa järjestävät myös paljon yrittäjille suunnattuja lyhytkoulutuksia, joita alueemme yrittäjät ovat toistaiseksi hyödyntäneet valitettavan vähän. Sampolla ja Simpelejärven opistolla voi myös olla tarjolla yrittäjille suunnattuja koulutuksia, joista esim. maksullisiin osaamiskorttikoulutuksiin voi osallistua yleensä kuka vain. Kunta tiedottaa yrittäjille suunnatuista koulutuksista omissa kanavissaan mahdollisuuksien mukaan.

Työnantajille tarjottavat koulutukset

TE-toimiston järjestämässä rekrytoivassa koulutusohjelmassa yhdistyy tietopuolinen opetus oppilaitoksessa ja työssäoppiminen koulutuksessa mukana olevassa yhteistyöyhteyksessä. RekryKoulutukset toteutetaan yhteistyössä sellaisten työnantajien kanssa, joilla on tarve rekrytoida lisää työntekijöitä. Tavoitteena on, että osallistujat saavat työnantajan tarvitseman ammattitaidon ja työllistyvät kyseessä olevan työnantajan palvelukseen koulutuksen päätyttyä. Koulutukset kestävät yleensä 3-9 kuukautta.

TäsmäKoulutus on yrityksen nykyiselle henkilöstölle suunnattua räätälöityä koulutusta, kun yrityksen toiminnassa tapahtuu muutoksia. Koulutus päivittää työntekijöiden osaamisen uusien vaatimusten tasalle. Yrittäjä voi osallistua koulutukseen yhdessä työntekijöiden kanssa. TäsmäKoulutuksen tavoitteena on myös estää lomautuksia tai irtisanomisia. Työnantajan maksuosuus on 30–50 % koulutuksen kokonaishinnasta ja koulutus on kestoltaan noin 10–20 päivää.

Työpaikkasuomen tavoitteena on edistää yrityksen ulkomaalaistaustaisen henkilöstön valmiuksia selviytyä arjen työtehtävistään suomen kielellä. Koulutuksessa kielen opetuksen sisällössä keskitytään esim. työtehtävissä tarvittavaan ammattisanastoon, työssä kohdattaviin viestintätilanteisiin ja asiakaspalvelutilanteisiin. Palvelu on harkinnanvarainen ja maksullinen.

Yrityspalvelut – tavoitteena maakunnallinen ekosysteemi

TE2024 -uudistuksen yhteydessä on tavoitteena toteuttaa maakunnallisesti yhteneväiset palvelut niin, että ottamalla yhteyttä maakunnalliseen numeroon tai ekosysteemin toimijaan asiakas ohjataan oikeaan palveluun. Samalla pyritään siihen, että yrittäjille suunnatut palvelut ovat yhteneväiset eri puolilla maakuntaa. Tavoitteena on elinkeinoelämän edellytysten ja kilpailukyvyn parantaminen koko maakunnassa.

Imatran seudun kehitysyritys KEHY

Rautjärven kunta ostaa Imatran seudun kehitysyritys KEHYltä yritysten kehittämiseen liittyvät palvelut siten, että yritys vastaa yritysneuvonnasta, konsultoinnista, arvioinnista ja lausuntojen antamisesta. Alkavien yritysten osalta yritys tarjoaa uusyrityskeskukseen mukaiset auditoidut palvelut. Lisäksi KEHY viestii kunnassa sijaitseville yrityksille alueella tarjolla olevista kehittämismahdollisuuksista ja toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista.

KEHYn peruspalvelujen käyttäminen on yrityksille maksutonta. KEHY vastaa myös kunnan alueella toteutettavien yritysryhmähankkeiden hallinnoinnista, joiden kustannuksiin yrityksetkin osallistuvat. KEHY tarjoaa tällä hetkellä myös sijoittautumispalveluja yrityksille. Yrittäjiä tuetaan sijoittumisprosessin ajan ja etsivät oikeita yhteistyötahoja. Rautjärveläiset yrittäjät tuntevat KEHYn palvelualikoiman ja palveluja käyttäneet ovat erittäin tyytyväisiä palveluun.

Business Mill

Kunta on mukana rahoittamassa myös ammattikorkeakoulu LABissa toimivan yrityshautomon BusinessMillin toimintaa. Business Mill on ovi kampusalueen osaamiseen tarjoten kasvuhaluille

3.6.2024

yrittäjille monipuolista tukea liiketoiminnan ja osaamisen kehittämiseen. Business Mill tekee tiivistä yhteistyötä KEHYn ja kunnan elinvoimatiimin kanssa. Toiminta sisältää muun muassa yrityshautomopalvelua ja sparrausta liiketoiminnan kehittämisessä. Liikkeelle lähtö ja liiketoiminnan arviointi ovat yrittäjille ilmaisia ja yrityskohtaiset kehittämisspalvelut maksullisia. Palvelua käyttävät kasvuhaluiset rautjärveläiset yritykset.

Etelä-Karjalan yrittäjät

Tällä hetkellä Etelä-Karjalan Yrittäjät tarjoaa kuntien puolesta yrittäjille maksutonta omistajanvaihdospalveluna matalan kynnyksen neuvontaa yrityksen myyntiä, ostoa tai sukupolvenvaihdosta harkitsevalle. Omistajanvaihdospalvelu on tarkoitettu kaikille yrittäjille järjestön jäsenyydestä riippumatta.

Muut yrityspalvelut

Yrityksen kehittämistä ja investointeja harkitsevan kannattaa olla yhteydessä KEHY:n, Etelä-Karjalan Kärki-Leaderiin tai ELY-keskukseen erilaisten tukimahdollisuuksien kartoittamiseksi. Myös kunnan oma elinvoima- ja hankekehittäjä toimii tarvittaessa sparraajana tai linkkinä eri toimijoiden välillä.

TE-toimisto tuottaa monia lakisäätteisiä työnvälitys- ja yrityspalveluita, joista löytyy lisätietoa yrityksen ja työnantaja-asiakkaan Oma asiointi -verkkopalvelusta. Kunnan työllisyyskoordinaattori tarjoaa neuvontaa ja tukea työllisyyteen liittyvissä kysymyksissä.

Kunta tukee yritysten sijoittautumista ja kehittymistä kaavoituksen ja tonttitarjonnan kautta sekä toimii keskustelukumppanina yrittäjille, jotka miettivät toimintansa kehittämistä.